MAASEUDUN TULEVAISUUS
Maa- ja metsätaloustuottajajärjestön äänenkannattaja – Perustettu 1916

Päätoimittaja
Lauri Kontro
Toimituspäälliköt
Jussi Martikainen
Tiina Taipale

Asiakkaiden ja henkilöstön tyytyväisyys, halu kasvuun ja hyvään talouskehitykseen sekä kestävä kehitys. **SUOMEN KUVALEHTI LISTAA PÄÄKIRJOITUKSESSAAN KONEEN TOIMITUSJOHTAJAN ANSIOITA**

Suomi tarvitsee lisää yrittäjiä

Pienet ja keskisuuret yritykset ovat jo pitkään vastanneet uusien työpaikkojen syntymisestä Suomeen. Viimeisten kymmenen vuoden aikana syntyneet 70 000 uutta työpaikkaa ovat syntyneet kaikki pk-yrityksiin. Samaan aikaan suuret yritykset ovat vähentäneet työntekijöitään.

Pk-yritysten merkitys työllistäjinä kasvaa tulevaisuudessa entisestään. Näin voi ainakin päätellä viime aikojen uutisista suurten yritysten yt-neuvotteluista.

Yrittäjät ovat vanhenemassa. Suomessa on noin 74 000 vähintään 55-vuotiasta yrittäjää. Koko kansantalouden kannalta on tärkeää, että näiden yrittäjien työlle löytyy jatkajia.

Viime viikolla julkaistun omistajavaihdosbarometrin mukaan seuraavien kymmenen vuoden aikana Suomessa on tulossa myyntiin 28 000 yritystä. Yritysten omistajavaihdos ei kosketa pelkästään lopettavaa ja mahdollista yritystoiminnan jatkajaa, vaan myös yritysten työntekijöitä ja koko yhteiskuntaa.

Suomen Yrittäjien varatoimitusjohtajan Anssi Kujalan mukaan omistajanvaihdos tai yrityksen lopettaminen koskettaa Suomessa seuraavien kymmenen vuoden aikana yhteensä lähes 250 000 henkilöä.

Lähes 30 prosenttia yli 55-vuotiaista yrittäjistä arvioi yrityksensä toiminnan loppuvan kokonaan. Tämä tarkoittaa, että vuosittain toimintansa päättää noin 2 000 yritystä ja samalla uhkaa kadota 8 000 työpaikkaa. Vain 23 prosentilla yrittäjistä on jatkaja tiedoissa.

Seinäjoen ammattikorkeakoulun tutkijayliopettajan Elina Varamäen mielestä on huolestuttavaa, että puolet yli 55-vuotiaista yrittäjistä ei ole lainkaan pohtinut yrityksensä jatkoa.

Yli kolmannes yrittäjistä arvioi myyvänsä yrityksensä ulkopuoliselle siinä vaiheessa, kun itse luopuu yrityksestään. Varamäen mielestä yrityksen myynti on kuitenkin haave, johon ei ole valmistauduttu. Valmistautumista tarvitsee myös jatkaja.

Tilanne maatalousyrityksissä on samansuuntainen kuin muissakin pk-yrityksissä. Yrittäjät ikääntyvät ja jatkajaa on vaikea löytää.

Kujala esittää lääkkeeksi yritysten omistajavaihdosten helpottamiseen verohelpotuksia. Hänen mielestään on tärkeää, ettei verotus kannusta yritysten lopettamiseen, vaan sillä kannustetaan sukupolvenvaihdoksiin. Kujala muistuttaa, että valmiin yrityksen ostamisen pitää olla kannustava vaihtoehto uuden yrityksen perustamiseen verrattuna.

Kankaanpääläinen Erkki Kirjonen haluaa luopua yrityksestään ja siirtyä eläkkeelle.

Suomen Yrittäjien noin kuukausi sitten julkistaman kyselytutkimuksen mukaan yrittäjyysilmapiiri on Suomessa kääntymässä heikompaan suuntaan. Yrittäjät kokevat, että erityisesti virkamiesten suhtautuminen yrityksiin on muuttunut aikaisempaa kielteisemmäksi.

Nykyisessä taloustilanteessa on erittäin huolestuttavaa, että yrittäjyysilmapiiri on heikkenemässä. Siihen Suomella ei ole varaa. Erityisesti poliittisten päättäjien ja hallintobyrokratian olisi syytä muuttaa asennettaan. Suomessa tarvitaan kipeästi menestyviä ja investoivia yrityksiä. Tällaisia yrityksiä tarvitaan joka puolelle Suomea.

Valtiovallan ja hallinnon tehtävänä on luoda yrittäjyyteen kannustava ilmapiiri. Yksi oleellinen tekijä tässä tehtävässä on se, ettei yritysten sukupolvenvaihdoksia vaikeuteta esimerkiksi verotusta kiristämällä.

Suomi tarvitsee uusia yrittäjiä. Samalla pitää kuitenkin muistaa huolehtia jo olemassa olevien yrittäjien toimintaympäristöstä ja siitä, että yritysten omistajavaihdokset onnistuvat mahdollisimman hyvin.

Vain 23 prosentilla yrittäjistä on jatkaja tiedoissa.

VIERASYLIÖ

Sokerivero söisi myös hunajaa

Valtionvarainministeriön sokerityöryhmä valmistelee lakialoitetta sokerin ja sokerituotteiden verottamiseksi. Työryhmän väliraportissa ehdotetaan sokeriveron alaiseksi muun muassa sokeria, jäätelöä, limsoja ja keksejä.

Myös hunaja ja hunajatuotteet halutaan verotettavaksi vuodesta 2014 alkaen.

Sokerin verotus on ymmärrettävää, koska halutaan vähentää sokerituotteiden aiheuttamia riskejä kansanterveydelle. Hunajalla on kuitenkin paljon hyödyllisiä ominaisuuksia, joita teollisella sokerilla ei ole.

Kaikkein tärkeintä mehiläistarhauksessa on kuitenkin pölytys, jonka merkitys erityisesti tulisi ottaa huomioon veroa suunnitellessa.

Mehiläispölytyksen arvo on moninkertainen hunajan tuotantoon verrattuna, eikä ihminen pysty sitä keinotekoisesti tekemään. Monet satokasvit tarvitsevat mehiläispölytystä luontaisen pölytyksen puuttuessa.

Pölytyksen arvo Suomessa, huomioidessa tärkeimmät kaupalliset viljely- ja puutarhakasvimme sekä arvion kotitarveviljelystä, on 60 miljoonaa euroa. Tämä on yli 11-kertainen keskimääräiseen hunajan arvoon verratessa. Hunajaa tuotetaan Suomessa keskimäärin 1,8 miljoonaa kiloa vuodessa.

Vaikka sokerivero tuottaisikin tullessaan verotuloja valtiolle, tulisi tämän pölytystyön arvo ottaa huomioon. Mehiläistarhauksen ”sivutuotteena” pidetty pölytys tulee lopulta arvokkaammaksi kuin sokerivero.

Mikäli mehiläistarhaus vähenisi veron vuoksi ja tapahtuisi esimerkiksi kymmenen prosentin muutos mehiläispesien määrässä, vähentäisi se tuottajahinnoin lasketun hyönteispölytyksestä hyötyvien kasvien sadon arvoa noin kuusi miljoonaa euroa.

Vertailun vuoksi, on arvioitu, että sokerivero toisi hunajan kautta verotuloja 0,42 miljoonaa euroa.

Rehu verolle pantavaksi

Mehiläisille annetaan elokuussa hunajan korjuun jälkeen talviruokinta. Ne eivät selviäisi ankarasta talvestamme ilman riittävää ravintoa. Tämä ruokintasokeri on yleensä 67 prosenttista sokerivesiliuosta, jonka mehiläiset keräävät ruokinta-astioista omiin kennoihinsa.

Kokonaissokeripitoisuuteen perustuva sokerivero uhkaakin kohdentua myös tähän sokeriin, mehiläisten rehuun. Eläinrehulla on jo veronsa, mutta sokerivero ruokintasokerista menee tarkoituksessaan harhaan, koska se ei tulisi vähentämään ihmisten sokerinkäyttöä.

Ruokintasokerin verotuksen uhkana on myös se, että se asettaisi Suomessa tuotetun hunajan kilpailullisesti epäedulliseen asemaan muualla EU:ssa tuotettuun hunajaan nähden. Tämä rikkoisi EU:n jäsenvaltioita velvoittavaa syrjimättömyysperiaatetta.

Kaikkein tärkeintä mehiläistarhauksessa on kuitenkin pölytys.

Kotimaisuutta halutaan vaalia, mutta se vaatii työtä ja tukea. Sokerivero koskisi toki ulkomaista hunajaa, mutta ei muissa maissa annettua ruokintasokeria.

Mikäli kotimaisen hunajan hinta nousee ruokintasokerinveron vuoksi, kuluttajat alkavat suosia ulkomaista hunajaa. Tätä ei kukaan päättäjistä ainakaan myönnä haluavansa.

Tarhaus on haavoittuva ala

Mehiläistarhaus on Suomen ilmasto-oloissa haastavaa. Hunajasadossa on suuria vuosittaisia vaihteluita.

Tänä vuonna sato onkin jäänyt monella paikkakunnalla pieneksi kylmän ja sateisen kesän takia. Mehiläisillä ei ollut työkelejä eikä tarhaajille tullut satoa. Sato jäänee kokonaisuudessaan noin 60 prosenttiin normaalista. Kotimainen hunaja uhkaa loppua kaupoista maaliskuuhun mennessä.

Yhtenä alan kompastuskivenä on myös suuret talvitappiot eli mehiläiskuolleisuus, jota aiheuttaa muun muassa varroapunkki.

Ongelma alalla on myös tarhaajien korkea ikä. Harvalla muulla alalla ammattilaisten keski-ikä on noin 60 vuotta. Vaikka mehiläistarhaus onkin nosteessa, mukaan tarvittaisiin harrastelijoiden lisäksi myös ammattilaisia – ja nopeasti.

Kuten kaikessa maataloudessa, mehiläisalan tuotantokustannukset ovat olleet viime vuosina jatkuvassa nousussa, mutta hunajan hinta ei ole kivunnut samaa tahtia ylöspäin.

Etenkin polttoainekustannukset aiheuttavat nousupainetta hunajan hintaan, koska tarhaajat joutuvat ajamaan pitkiä matkoja tarhojen välillä hoitotoimenpiteitä tehdessään.

Mikäli otetaan huomioon nämä esimerkit tarhaajien työtä vaikeuttavista asioista, ei liene tarpeen sanoa, että lisää paineita tuotantoon ei tarvita. Juuri niitä sokerivero asettaisi.

Hunajan hinnalla on suuria nousupaineita jo valmiiksi, sitä ei sokeriverolla tarvitse enää nostaa. Jo nyt voidaan sanoa, että hunajan hinta tulee nousemaan lähivuosina jo pelkästään tämän vuoden pienen sadon ja kasvaneiden tuotantokustannusten vuoksi.

Hunaja on monipuolinen tuote

Sokeriveron avulla eduskunta pyrkii vähentämään sokerin haitallisia terveysvaikutuksia. Hunajaan kohdistuessa vero ei tue tätä tavoitetta.

Hunajan ominaisuudet eroavat sokeriruo’osta ja -juurikkaasta saatavasta sokerista huomattavasti. Vaikka hunaja toimiikin makeutusaineena, se ei ole mehiläisten valmistamana luonnontuotteena rinnastettavissa teolliseen sokeriin.

Hunaja sisältää vähemmän kaloreita kuin sokeri, joten se on ruokavaliossa vähäenergisempi vaihtoehto. Hunajalla saadaankin sokeria vastaava makeus 40 prosenttia pienemmällä energiamäärällä.

Hunajassa on lisäksi todistettavissa monia positiivisia ominaisuuksia. Se sisältää tärkeitä vitamiineja ja hivenaineita. Hunajan sisältämä defensin 1 -proteiini tekee siitä lisäksi antibakteerisen tuotteen.

Suomalainen mehiläistarhaus on monen uhan alla, lisää vaikeuksia ei tarvita. Suomalaiset hunajantuottajat, pakkaajat ja muut alan tekijät ovat erittäin jyrkästi hunajaa ja ruokintasokeria koskevaa veroa vastaan.

Selkein sanoma on, että lopulliset verotulot jäisivät haluttua pienemmiksi, koska arvokas pölytys vähenee jos tarhaus Suomessa vaikeutuu.

Menetys olisi loppujen lopuksi verotuloihin nähden moninkertainen – ja monimuotoinen.

TUULA LEHTONEN

Kirjoittaja on Suomen Mehiläishoitajain Liiton kuluttajaneuvoja.

RAHIKAINEN

LEHTIKATSAUS

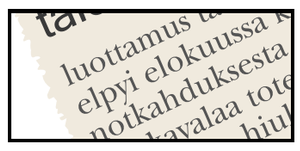

Ennakoinnilla on merkitystä

Tulvatilanne on noussut viikonlopun puheenaiheeksi ainakin Pohjanmaalla. Sanomalehti **Ilkan** pääkirjoituksessa mietitään jo tulevaisuuden tulvia.

”Pahimmassakin tilanteessa apua on varautumisesta: kun tulvatilannetta seurataan reaaliaikaisesti, pystytään laatiman ennusteita, joihin pelastuslaitos reagoi.

Pelastuslaitos aloitti varautumisen jo neljä tuntia ennen kuin tilanne oli päällä. Mitkä olisivat tuhot, jos näin ei olisi tehty? Ennakointi pelasti luultavasti monta tupaa.

Luonnonvoimia on mahdotonta ennustaa. Ei ole myöskään realismia vaatia pengerryksiä kaikille haarajoille.”

Vaarallista valistusta

Helsingin Sanomat varoittaa luottamasta Euroopan unionin suositukseen renkaiden valinnassa.

”EU:n lämpimimmillä suosituksilla merkittävät kitkarenkaat voivat olla Suomessa sellaisia, että niillä päätyy sekä ojaan että allikkoon.

Ajatuksen kehittelijät ovat mieltäneet ”talven” keskieurooppalaiseksi talveksi. Silloin parhaat A-merkinnät saavat renkaat, jotka pärjäävät märkätesteissä, käytännössä nopeassa ajossa sateella.

Autolehtien testeissä on todettu moneen otteeseen, että märkäpito ei kerro oikeastaan mitään jääpidosta. Hyvä rengas sateella ei toimikaan jäällä.”

Huonosti valmisteltu

Aamulehti muistuttaa lainsäädännöllisistä esteistä, jotka sdp on unohtanut boikottivaatimuksissaan. Juridisesti sdp:n vaatimus on hiekalle rakennettu.

”-- kuntien pitäisi boikotoida sellaisia hoiva-alan yrityksiä, joilla on veroparatiisikytkentä ja jotka sen avulla harjoittavat veronkiertoa Suomessa.

Kova aatteellinen lataus tässäkin, äänestäjiä varmasti puhuttelevassa vaatimuksessa on. ”

Runsaudesta pulaan

Kuluva syksy on ollut viljelijöille vaikea. Luonto osoittaa jälleen, kuinka maatalous joutuu aina toimimaan sen armoilla.

Hyvän sadon toiveista on joudutu luopumaan lähes koko maassa sitä mukaa kun sateet ovat jatkuneet. Jo nyt on selvää, että osa sadosta jää korjaamatta olosuhteiden tai sadon huonon kunnon vuoksi.

Mikäli Pro Agrian viime viikon ennuste toteutuu, viljasadosta jopa kymmenesosa jää peltoon. Se tietää ohra- ja kauravarastojen kutistumista pienimmilleen vuosikymmeniin tai jopa varastojen tyhjenemistä (MT 5.10.).

Kovin lyhyt on matka liian viljan ongelmasta viljapulaan. Enimmillään Suomen viljavarastot ovat kattaneet 2–3 vuoden tarpeen.

Varastojen nopeat muutokset kertovat nykypäivän viljamarkkinoiden luonteesta – hinnat muuttuvat ja viljaerien omistajat vaihtuvat nopeasti. Runsaus ja pula vuorottelevat.

Peltoviljelyssä ja sen tuotemarkkinoilla tapahtuvat muutokset heijastuvat koko elintarvikealalle. Huono vuosi aiheuttaa pulaa sekä ruokakasveissa että eläinten rehuissa. Kustannukset ja hinnat nousevat, mikä lopulta tuntuu myös kuluttajan kukkarossa.

Vaikea syksy ei vain pienennä satoa, vaan vaikeuttaa tilojen tuotantoa monella tapaa. Esimerkiksi kotieläintiloja uhkaa vakava pula eläinten kuivikkeista – niitä on vaikea saada, kun luonnossa kaikki on läpimärkää.

Sadonkorjuuolot nostavat myös kustannuksia. Märät pellot tietävät raskasta työtä koneille ja niiden käyttäjille. Polttoöljyä palaa sekä sadonkorjuussa että esimerkiksi viljojen kuivauksessa jopa moninkertainen määrä normaalisyksyyn verrattuna.

Kuluva syksy muistuttaa, että koko ruokaketjun pitäisi olla sellaisessa kunnossa, että se kestää vuotuiset kasvuolojen vaihtelut. Ainakin maatilat ovat tässä suhteessa kovilla.

Pitkät työpäivät, hankalat sääolot ja taloudelliset menetykset kysyvät viljelijöiltä jaksamista. Työturvallisuudesta pitäisi näissäkin oloissa jaksaa huolehtia.

KOLUMNI: EIJA MANSIKKAMÄKI

Ei pakolla, vaan väkisin

Kuntakentällä kuohuu ja kohisee, monestakin syystä.

Vaalit ovat tulossa. Se on yleensä myönteinen asia siksi, että äänestäjät voivat edes neljän vuoden välein koputella ehdokkaita olkapäihin ja tivata, miksi hoitajia on niin vähän ja lääkärit puhuvat niin huonoa suomea, missä viipyvät katuvalot, miksi busseja menee niin harvaan ja junat myöhästelevät, miksi lasten annetaan temmeltää vielä pimeällä ulkona ja miksi taaskin sataa.

Vähät siitä, ettei tulilinjalle osuva ehdokas ehkä osaa vastata eikä varmasti pysty säätämään ainakaan säitä, mutta kansan on hyvä saada välillä suoralinja auki.

Kaikki eivät nimittäin muista, ketä äänestivät viime kerralla ja vielä harvempi pitää vaalien välillä yhteyttä edustajaansa kuntaelimissä.

Tällä kertaa vaalit ovat kuitenkin toisenlaiset.

Useilla puolueilla on selkeästi vahvemmat odotukset omasta vaalituloksestaan kuin neljä vuotta sitten – ylös- tai alaspäin. Oman vaalivoiton tai -tappion arvellaan myös vaikuttavan käytännön politiikkaan vahvemmin kuin ennen, ja sitä äänestäjätkin odottanevat. Puoluekenttä on jakautunut kuntauudistuksen suhteen, tiedämme kyllä kuinka.

Kunta-asia on niin herkkä, että moni hallituspuolueen ehdokas puhuu kotikunnassaan muuta kuin ministerit Helsingissä.

eija.mansikkamaki@maaseuduntulevaisuus.fi

Yksittäisten ehdokkaiden tilanne on hankalampi. Puolueiden on ollut vaikeaa saada väkeä listoilleen, erityisesti naisia. Ei ihme, sillä vaikka äitivoimalla on kuntapolitiikassa käyttöä, perhe kärsii. Valtuustossa, hallituksessa ja lautakunnissa istuminen turhauttaa, jos asioita ei edes haluta aidosti selvittää tai jos jokaisesta yksityiskohdasta äänestytetään periaatteessa.

Harvat naiset ovat uupuneet myös siksi, että heitä on tarvittu sukupuolikiintiöiden vuoksi joka elimeen. Naisia kuitenkin halutaan aidostikin mukaan, koska kunnassa jos missä on käyttöä arjen näkemyksille. Sitä paitsi naisia on äänestäjistä yli puolet.

Mutta myös miehet aristelivat näissä vaaleissa listoille lähtemistä. Valveutuneet kuntalaiset nimittäin tietävät, mikä valtuustoa odottaa: päätös siitä, liitetäänkö vaiko eikö ja jos niin mihin, ja jos ei liitetä, kuinka jatketaan. Valtion ja kuntien talous on myös siinä tilassa, ettei rahaa vieviä vaalilupauksia juurikaan kannata viljellä. Mutta kuka nyt haluaa leikkauslistoillakaan ääniä kalastella?

Maan hallitus hokee, ettei kuntia pakkoliitetä. Ne kuitenkin pakotetaan etsimään yhteistyökykyisiä kavereita, ja kun sellaisia on löytynyt, tarjotaan porkkanaa. Kasvunälkäisimmät kunnat ovat valmiita liitoksiin jo nyt, ja paikoin ne ovat onnistuneet houkuttelemaan mukaan epäileviä naapureitaankin, jopa kyseenalaisin lupauksin.

Arvattavaa on, että selvityksen jälkeen harva kieltäytyy liitoksesta, jos naapuritkin tarttuvat syöttiin ja jos itselle uhkaa jäädä käteen mustapekka. Nyt on jo nähty, etteivät kaikki kunnat kelpaa kumppaniksi kenellekään.

Totuus on kuitenkin, ettei kaksi köyhää ole yhdessä yhtään rikkaampia, jos mitään ei yhdistetä eli karsita.

Samaan aikaan hallitus laatii ”kannustavampaa” valtionosuusjärjestelmää ja kaavailee kuntien tehtävien vähentämistä, mistä jopa sillä naisen ainoalla aivosolulla on pääteltävissä, ettei kuntien raha ainakaan lisäänny. Se vähenee, ja samalla kuntaliitos lähenee.

Kuntavaaliehdokkailla on pulma tässäkin. Kunta-asia on niin herkkä, että moni hallituspuolueen ehdokas puhuu omassa kunnassaan muuta kuin ministerit Helsingissä. Oma kunta on oma kunta ja säilyy itsenäisenä, sanoo ehdokas. Ketä uskoa, kysyy äänestäjä. Katsooko lampaan turkin sisältä susi?

Toisaalta näissä vaaleissa näkyy ehkä aiempaa selvemmin se, kuinka ihmisten arki tunnetaan parhaiten itse kunnissa. Niille pitäisi vain antaa enemmän aikaa, jotta syntyisi aidosti hyviä päätöksiä eikä kiireessä kyhättyjä väliaikaisviritelmiä. Kai hallituskin haluaa tyytyväisen kansan eikä vain väkisin koottuja kyräilykuntia? Vaaleja tulee vielä.